

Rust

De rust is dan ook wel een sterke band die de Lutkewieru-

mers met hun dorp verbindt. Want werkgelegenheid is er praktisch niet meer. Het werkende deel van de bevolking vindt voor het overgrote deel em-plooi in de dorpen in de omtrek of in Sneek of Leeuwarden. Er woont nog maar een enkele „boe-refeint”, terwijl Lutkewierum van oudsher toch een erg agrar-isch dorp is. De mechanisatie stond echter ook hier niet stil en de agrarische medewerkers moesten naar wat anders uitzien. „It is hjir hearlik réstich, it is in prachtich plak foar de lytse bern. Wy kinne hjir net iens wei, mar wy soene it ek net wolle. Ik haw hjir myn hiele libben omslein, en dat seit my dochs wol hwat. Dêrnêst sprekt de mienskip my ek wol oan. Jo witte net hoe it yn in oar plak is”, zegt de heer Jaarsma. Die gemeenschap is erg hecht want als de auto van de buurman niet wil, hoeft hij niet lang te zoeken om hulp. De wa-gen wordt aangeduwd en als dat niet helpt, rijdt een andere buur-man wel even met zijn eigen auto voor. De Lutkewierumers be-schikken namelijk praktisch al-lemaal over zo'n vervoermiddel, om niet al te geïsoleerd te zijn. Men is immers verstoken van het openbaar vervoer, hoewel de buschauffeur op „de grêate dyk” bij de afslag naar Lutkewierum wel even wil stoppen. Verder gaat hij iedereen zonder manke-ren de vlag uit als er iemand trouwt.

Paadje

Behalve met de weg naar Wommels is het dorp ook nog met een smal paadje verbonden met Rien. Dat paadje wordt nu wel gebruikt door de schoolkin-deren uit Oosterend, Rien en Itens die op de fiets naar Schar-negoutum of Sneek gaan. Ze gaan

dan binnendoor via Lutkewie-rum. Het pad was vroeger in gebruik als „tsjerkepaed” bij de mensen uit Rien, die in Lutke-wierum ter kerke gingen. Nu komen de meeste per auto, maar er zijn nog een paar, die als het knap weer is tenminste, komen lopen. De kerk wordt nog iedere zondag gebruikt. De eredienst wordt verzorgd door de dominee uit Scharnegoutum, waarmee Lutkewierum en Rien een ker-kelijke gemeente vormen. De diensten worden gemiddeld door een veertig mensen bezocht, schat koster Siemen van Beem. Dat houdt in dat de kerk nooit he-lemaal vol is, want er zijn zo'n honderd plaatsen. Het voor een dorp als Lutkewierum imposante

gebouw is al vele eeuwen oud. Uit een steen die in de zuidmuur is gemetseld blijkt dat het in 1557 grondig werd opgeknapt. Toen kostte een brood zesig cent want op het steentje staat ook: „doe is dat broet coft voer XII stüver”.

In een klein huisje, achter de kerk met een uitzicht over de landerijen woont Paulus Hernant, een man die zich een geheel eigen plaats in de dorpsgemeenschap heeft verworven. Paulus is name-lijk met zijn 97 jaren de oudste inwoner. Hij woont alleen, kookt zijn eigen potje — „twa jirpels, in bytsje brij en in stikje kou-fleis, nea griente hwant dat kri-gen wy froeger ek net” — en slaapt in de bedstee. Zijn optrek-je omvat een piepklein gangetje, waarin iets is gefabriceerd dat voor een aanrecht door moet gaan en er staat een ladder in die naar de zolder leidt. De kamer wordt verwarmd met een potka-chel die met hout gestookt wordt en waarop Hernant juist wat rijst kookte toen wij binnenstapten door de voordeur, die open was gewaaid. Een gesprek met hem is een belevenis op zich want hij is erg doof en er moet dan ook flink geschreeuwd worden.

Paulus Hernant woont nu bijna 25 jaar in Lutkewierum. Zijn vrouw overleed tien jaar geleden

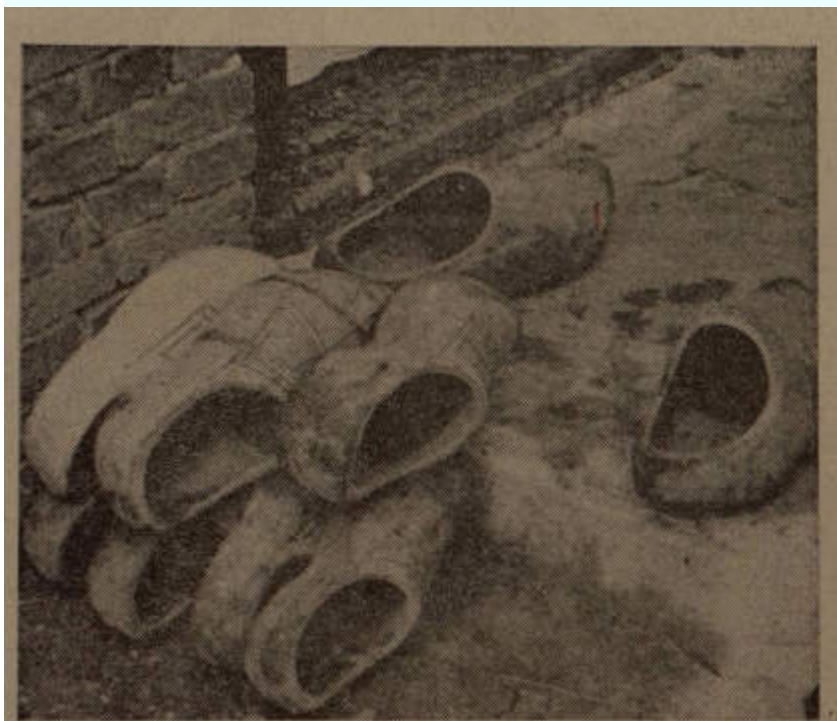
en nu is met geen stok in een be-jaardencentrum te krijgen. „Sa lang ik my noch sa goed rédde kin, is dêr gjin tinken oan. Ik wol myn frijheit hâlde, hwat hawwe jo nou oan sa'n bjaerdenbûs, dêr sitte jo ek mar hwat allinne yn in keammerke. Né jonge, dat is my neat wurdich”. Voor de ramen in zijn kamer hangen gordijnen die wel eens een sopje zonden kun-nen gebruiken. Op een met een

zeiltje overtrokken tafel staan een paar smoezelige kopjes, in een hoekje staat een petroleum-stel, waarop hij zijn potje kookt. Vaak zit hij in een stoel uit te kijken over het land. Zijn pet houdt hij ook in huis op.

De eerste

's Avonds gaat hij steevast naar Freerk Jaarsma. „Jo binne de earste dy ik hjoed sjoch”, zegt Hernant dan vaak, want veel aanloop heeft hij niet. Behalve wanneer hij jarig is, want dan komt het hele dorp hem felicite-ren. Eens in de veertien dagen komt de „waskfrou”. „Dy is ek al sawntich jier, mar it is in edel minske, ja, dat is it”, zegt hij. Het hele dorp is bezorgd om hem, want als hij een avond verzuimt in de stal van Jaarsma komt er al gauw even iemand kijken waar hij blijft. Zondagsavonds blijft de oude „boerefeint” thuis, „want dan lústerje ik nei de preek op de radio”, een apparaat van ultra-moderne vormgeving dat in het optrekje erg uit de toon valt.

Naar een kapper gaat hij nooit. „Sjop Bergsma knipt my alftid mei de kouweskjirre. Dy is hwat breder dan in gewoane. Né, ik haw net in djûre skearbaes”, lacht Hernant. „Ik praette lêst noehris mei in boer en doe't ik bræde hwat dy by de skearbaes bitelje moast, tocht ik as it sa djûr wurden is, soe ik der in lúsfefers funder hâlde, dan wie it moai koart en dan groeide it ek net wer”. „It is in âlde hurdkop”, zeggen ze in Lutkewierum.

Vier en een half paar klompen voor de deur